

Hmeljar

Celje, avgust 1954 - L. IX., št. 8

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska Celjska tiskarna — Stevilka 8 din — Za hmeljarje brezplačno — Poština plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje

Nasveti za avgust

Kar se tiče zemeljskih del v hmeljiščih, so končana. Edino zapleveljene in zbite zemlje je treba še enkrat prekulivati ali prebranati, tako da bo zemlja rahla in prezračena.

Glavna skrb hmeljarjev do obiranja je še zaščita hmelja proti peronospori in na peščenih njivah proti rdečemu pajku. Ves hmelj je že poškrpljen v polni cvet. Vendar se ne zanašajmo, da bo to škropljenje pri letošnjem deževnem vremenu že 100% zaščitilo naša hmeljišča. Hmelj mora biti letos pogosteje škropljen, po cvetu še enkrat do dvakrat. Zato naj ne bo hmeljarja, ki ne bi poškrpil hmelja v storžke, če noče imeti na njih rjavih peronospornih madežev. V primeru slabega vremena škropimo hmeljišča tudi med obiranjem. Le s pogostim škropljenjem bomo letos obdržali lepo zeleno barvo našemu hmelju.

Kdaj bomo letos obirali, je sedaj še težko svetovati. Po vsej verjetnosti se bo obiranje za nekaj dni zakasnilo, če vzamemo 15. avgust, kot že dolgo ugotovljeni termin za pričetek obiranja. Paziti moramo, da ne začnemo prezgodaj, ker nedozorel hmelj ne da kvalitetnega blaga, ki se tudi pri sušenju precej poslabša. Z obiranjem začnemo takrat, ko bodo storžki že zaprti. Če zrele storžke na rahlo stisnemo med prsti, zašumijo in se zopet postavijo v prvoten položaj. Nekaj zrelih storžkov potehtamo na roki, ti odskočijo in nalahko škrobotajo. Le gospodarsko zrel hmelj ima dovolj lupulina zlatorumene barve, pravo aromo in le takšen lahko doseže prvo kvaliteto, prvi najboljši razred. Pa tudi prepozno obran hmelj ni kvaliteten, v čemer se je vsakdo lahko prepričal lansko leto. Zaprtost storžkov popusti in kobule se rumeno do rjavo pobarvajo. Stremeti moramo za tem, da začnemo pravočasno obirati in da obiranje čimprej končamo, seveda, kolikor nam to dopušča zmogljivost naših sušilnic.

Tudi pri letošnjem obiranju moramo paziti čim bolj na kvaliteto obiranja. Slabo obiranje ne samo, da poslabša kvaliteto slabo nabranega hmelja, ampak pokvari kvaliteto še dobro nabranemu hmelju.

Obirati moramo tako, da ima vsak storžek največ 1 cm dolg pecelj. Hmelja ne smemo smukati, da bi ostale na pecljih kapice. Pretrgani storžki se pri sušenju zdrobijo v pleve.

Ne smemo trgati celih vejic, ampak mora biti vsak storžek posebej, največ so lahko 2 do 3 storžki skupaj. Posebno moramo tudi paziti, da ne bo listja med nabranim hmeljem.

Vsak obiralec mora biti opremljen poleg košare še s torbo, da bo lahko lisaste storžke in preraščence obiral posebej. Vse storžke, ki ne odgovarjajo kvalitetnemu hmelju, obirajmo posebej. Ker je letos pre-

cejšnja razlika v ceni med posameznimi kvalitetami, zato moramo kakovostnemu obiranju posvetiti veliko pozornost. Ne mešajmo pokvarjene storžke med dobro zeleno blago. Posebno pazimo na storžke, ki so napadeni od prosene večje ali hmeljnega molja, ki jih pri obiranju težko opazimo, da jih vsaj na sušilnici, ko so že suhi in dobro vidni, odstranimo iz suhega hmelja.

S skrbnim obiranjem, sušenjem in sortiranjem, si lahko vsak hmeljar prihrani lepe tisočake. Za primerjavo si pogledjmo samo cene druge in tretje vrste. Razlika v ceni med drugo in tretjo kvaliteto je 110 din. Če vzamemo povprečje, da bomo letos nabrali 950 kg suhega hmelja na ha, se nam za 104.500 din na ha izplača posvetiti vso pozornost za dosego kvalitetnega blaga.

Nič manj važno kakor obiranje je za kvaliteto tudi sušenje. Vsak hmeljar mora biti pri sušenju res skrben. Posvetiti mora sušenju največjo pozornost, da hmelj ohrani lepo zeleno barvo, sijaj in svetlorumeni lupulin.

Da lahko nemoteno sušimo, moramo sušilnico pred obiranjem dobro pregledati in dan pred začetkom segreti, da nam bo v času obiranja brezhibno delovala. Hmelj, ki ga pripeljemo v sušilnico, ne smemo predolgo pustiti v koših, da se nam ne opari. Pri merjenju hmelja na njivi moramo vedno paziti, da prevzamemo, posebno zjutraj, ves hmelj in ga odpeljemo v sušilnico. Hmelj, nabran v jutranji rosi, nam v vrečah čez dan porjavi, zato izpraznimo pri prvi meri, tudi po najmanjši rosi, vreče vsakemu obiralcu.

Temperatura v sušilnici naj ne preseže 50° C. Toplomer postavimo nad spodnjo lesno. Pri višji temperaturi se nam pokvari lupulin, postane rjave barve in s tem se tudi mehke smole spremenijo v trde, ki v pivovarstvu niso uporabne. Pri sušenju je važno, da imamo poleg temperature tudi dobro zračenje. Kdor nima dobrega ventilatorja naj pazi, da ne nasuje hmelja preko 15 cm in ga z grabljami enakomerno razgrne po gornji lesi. Ob slabem vremenu, ko je kroženje zraka še manjše, naj bo plast svežega hmelja še tanjša, da se hmelj ne bo paril in kvaril na sušilnici. Kdaj je hmelj dovolj suh? Kadar nam pri pregibu vretence srednjih kobul počti, tedaj je hmelj dovolj suh. Pri enakomerni temperaturi lahko izpraznimo sušilnico vsake dve do tri ure, kar je pač odvisno od temperature, ventilacije, oz. zračenja sušilnice.

Ko smo hmelj dobro posušili, ga moramo shraniti na temnem prostoru. Vsa okna moramo zatemniti, ker na svetlobi močno izgubi na barvi. Po potrebi mo-

ramo hmelj večkrat premešati in šele potem, ko smo ga dobro pregledali, ga lahko spravimo na večji kup. Paziti moramo, da na podu ne zmešamo med seboj različne kakovosti hmelja.

Ko je hmelj pridobil na vlagi, da se lističi več ne drobijo od vretenca, je sposoben za basanje. Takrat

sme hmelj vsebovati največ 12—14 % vlage, dočim pride iz sušilnice samo z 8 % vlage.

Kakor lani, bo tudi letos Hmeljarski odbor poslal posebne ekipe po terenu, da bodo v sezoni obiranja vršile kontrolo pri obiralcih in opozarjale na napake, za doseg čim lepšega blaga. Inž. Lojze Kač

Peronospora grozi

Velika razlika med cenami prve odnosno druge in tretje ter četrte kvalitete nam narekuje posebno skrbno škropljenje proti peronospori. Kajti brez skrbno izvedenega škropljenja ne bo kvalitete. Razen škropljenja pred in med cvetjem bomo škropili še enkrat ali dvakrat po cvetju. Če pa bo pri obiranju vreme nagajalo, bo treba zlasti pri večjih hmeljarjih škropiti še tudi v času obiranja.

Ker tvornica Zorka ni izdabila trgovskemu podjetju OZZ in Kmetijskemu magazinu vso naročeno količino bakrenega apna, se utegne zgoditi, da bo marsikateri zadrugi zmanjkalo bakrenega apna. V tem primeru nič ne oklevajte, ampak začnite takoj škropiti z modro galico.

Enoodstotno modro galico pripravimo na naslednji način: v 50 litrih vode raztopimo 1 kg modre galice. Ker se modra galica počasi topi, jo damo v malo vrečico in jo preko noči obesimo v posodo z vodo. Hitreje se bo modra galica raztopila, če bomo kristale prej stolkli in jih topili v vroči vodi. Ker je raztopina modre galice kislja in bi nam požgala listje, jo moramo

nevtralizirati z apnom. V ta namen zmešamo v večji posodi 1,25 kg gašenega apna ali 0,5 kg žganega apna, ki ga prej ugasimo z malo količino vode, v 50 litrih vode. Apno precedimo skozi krpo, da nam ne maši razpršilnika. Pred uporabo vlijemo počasi modro galico v apnen belež in mešamo z leseno palico. Da ne bi bila brozga niti prekisla niti preveč alkalična, jo preizkusimo z belim fenolftaleinovima ali pa rdečim lakmusovim papirčkom. Pravilno pripravljena brozga narahlo pordeči fenolftaleinov papir, rdeči lakmus pa pomodri. Če se barva papirčkov ne spremeni, moramo dodati še apnenega beleža, vendar oprezno, ker brozga, če ima preveč apna, ni učinkovita.

Pripravljen brozgo moramo takoj uporabiti, če pa to zaradi vremena ne moremo, dodamo na 100 l brozge 10 dkg sladkorja ali pa 1 liter posnetega mleka. Na ta način podaljšamo uporabnost brozge tudi za 10 dni.

Da bo delovanje brozge učinkovito, jo moramo pravilno pripraviti in pri škropljenju dobro zamegliti, zlasti spodnjo stran listov.

Inž. Kač Lojze

Rdeči pajek napada hmeljišča

V letošnjem letu smo upali, da se rdeči pajek ne bo pojavil, saj smo imeli vse do 20. julija deževno in hladno vreme. Mnoga hmeljišča so ob povodnji v začetku junija bila nekaj dni pod vodo, vendar niti to ni pajka uničilo. Kljub vsemu pričakovanju se je pojavil, čim se je v juliju dvignila temperatura in je bilo nekaj sončnih dni brez dežja. Že 22. julija ga je bilo opaziti na spodnjih listih v hmeljiščih s prodnato zemljo. Zato bodimo pazljivi in vestni pri škropljenju, da ne bomo doživeli enako katastrofo kot lansko leto.

Kako opazimo okužbo? Spodnje listje na napadenih hmeljevkah začne postajati rumeno in navzven izbočeno. Če list obrnemo, bomo opazili na spodnji strani drobne pršice (to so najmanj razviti pajki) najrazličnejših barv: rjavkasti, zelenkasti, rumenkasti. S povečalnim steklom bomo opazili tudi drobne svetlozeleno steklaste kroglice, to so pajkova jajčeca. Vse skupaj pa je zaščiteno s fino tenčično pajčevino.

Kako živi? Prezimijo odrasle samice, ki so pozimi oravno-rdeče barve, navadno v zemlji ali pod lubjem in v razpokah hmeljev. V maju, ko postane toplejše, pridejo samice iz skrivališč in se nasele na spodnji strani listov. Letos so se pajki pojavili dosti kasneje zato, ker zanje ni bilo ugodnega vremena. Odrasla samica je velika 0,95 mm, samec pa je nekoliko manjši. Samica zleže okoli 25 jajčec, iz katerih se razvijejo ličinke svetle barve. Ličinke samic se dvakrat zabubijo, ličinke samcev pa samo enkrat. Ličinke, jajčeca, pajki — vse živi pod fino pajčevino, ki jih ščiti pred vlago in vetrom. Razvija se pajek izredno naglo. Če

nastopi zanj ugodno vreme, traja ves razvoj od jajčeca preko ličink in bub do odraslega pajka, ki zopet leže jajčeca, samo 7 dni. Če pa je vreme hladno in mokro, pa tudi 21 dni. Sušno vroče vreme je torej za napad rdečega pajka tako nevarno. Na jesen si poiščejo samice skrivališče in se pripravijo na prezimovanje.

Kakšno škodo povzročijo rdeči pajki? S sesanjem sokov iz listov povzročijo rdeči pajek rumenjenje listja. Rumeni madeži so v začetku mali in navzven izbočeni. Če ne ovira deževje razvoj pajka, se lise naglo večajo in gornja stran lista se bakreno rdeče pobarva. V ugodnem vremenu se okužba naglo širi proti vrhu na stranske poganjke in rastlina postane v nekaj dneh bakreno rdeča. Rdeči pajek napada listje in storžke. Napadeni storžki izgube na teži, izgledu in kvaliteti. Včasih odpadejo celo pokrovni listi in ostane golo vretenca. Pri sušenju se kvaliteta napadenih storžkov še poslabša. Od rdečega pajka napaden hmelj kvari pivu okus. Če primerjamo škodo, ki jo povzročijo rdeči pajek, moramo ugotoviti, da je poškodba od rdečega pajka še večja kot od peronospore.

BORBA PROTI RDEČEMU PAJKU

V zahodnih deželah, kjer je rdeči pajek izredno razširjen, poznajo proti njemu več kemičnih sredstev. Pri nas dobimo v trgovini trenutno 4 sredstva, ki so proti pajku res učinkovita, in to Fosferno, Parathion, Systox in Pestox.

Oglejmo si vsa ta sredstva:

Fosferno in Parathion sta sredstvi, ki sta si po delovanju zelo podobni. Oba sta fosforna preparata, strupena tudi za ljudi in živali, hitro delujeta, njuno delovanje pa ni dolgotrajno. Uporabljamo jih v naslednjih koncentracijah: Fosferno 0,05—0,1 %, to se pravi od pol do en deciliter na 100 litrov škropiva. Parathion pa dajemo prav tako 1 deciliter na 100 l. Obe sredstvi sta zelo učinkoviti in bosta pri temeljitem škropljenju uničili rdečega pajka, ne bosta pa dolgo delovali in je zato treba po 7—10 dneh škropljenje ponoviti. Pri ugodnem vremenu se bodo po 10 dneh razvili iz jajčec novi pajki in te moramo zopet uničiti.

Systox je sistemsko škropivo, to se pravi, da preide v rastlinski sok in ga zastrupi. Ta zastrupitev traja 10—15 dni in vse sesajoče živali, ki se tedaj nasele na rastlino, poginejo. Začne hitro delovati, je zelo učinkovit in v hmeljarstvu vsestransko preizkušen. Dajemo ga pol decilitra na 100 litrov (t. j. 0,05% koncentracije).

Pestox: Največ bomo uporabljali letos v borbi proti rdečemu pajku Pestox. Tudi to škropivo je sistemsko. Od Systoxa se razlikuje po tem, da sicer nekoliko počasneje deluje, da pa je dolgotrajnejši. Zaščititi rastlino za približno 3—4 tedne. Dajemo ga po en in pol decilitra na 100 litrov, torej trikrat toliko kot Systoxa (0,15% koncentracije).

Kako bomo škropili? Največ s Pestoxom, če pa bi bili primorani v kakšnem hmeljišču škropiti tik pred ali med obiranjem, bomo uporabili Fosferno ali Parathion, ker je njihovo delovanje kratkotrajno. Vsa sredstva proti rdečemu pajku, to se pravi Pestox, Systox, Fosferno ali Parathion lahko mešamo z modro galico ali z apnenim apnom. Zelo pa moramo paziti pri škropljenju s Systoxom, Pestoxom, Fosferno in Parathionom zato, ker so to izredno strupena škropiva, da ne pride do zastrupljenja ljudi, konj pa tudi drugih živali.

Pri škropljenju s strupenimi škropivi se moramo držati naslednjih navodil:

1. Paziti moramo na to, da smo primerno oblečeni. Zavedati se moramo namreč, da ne sme priti škropivo v usta in dihalne organe in ne na kožo, s katero tudi dihamo. Zato imejmo okoli vratu in rok tesno zapeto nepremočljivo obleko (gumirano platno, polivinil itd.) Obujmo gumijaste škornje in zavarujmo tudi roke z gumijastimi rokavicami. Če se kljub zaščitni obleki zmočimo s škropivom, se takoj umijmo z milom. Premočeno obleko dobro operimo in posušimo, nakar jo ponovno uporabljamo.

Imej pri škropljenju rezervno obleko.

Posebno bi si morali zavarovati usta in nos. Priporočljivo je, da delamo z masko, ker pa to pri delu v vročini težko nosimo, si omislimo vsaj respirator, v katerega damo mokro vato in jo večkrat menjamo. V hudi sili si lahko pomagamo z robcem, ki si ga zavežemo preko ust in nosa. Tudi robec večkrat menjajmo.

Zelo pazimo tudi na oči! Uporabljajmo celuloiden ščit, ali pa očala, ki so ob straneh zaprta.

Za dobro zaščitno obleko bi torej morali imeti: kombinezon ali dolg plašč iz nepremočljivega blaga, kapuco prav tako nepremočljivo, respirator, celuloiden ali polivinilski ščit, odnosno gumijasta očala, gumijaste rokavice in škornje.

2. Med delom nikdar ne jejmo, pijmo in ne kadimo. Po delu se temeljito skopljimo, pred jedjo pa umijmo roke z milom in se odstranimo z delovnega mesta. Pri škropljenju imejmo vedno pripravljeno čisto vodo, milo in brisačo.

3. Nikdar ne delajmo več škropiva kot ga uporabimo. Najbolje je, da pri napravi škropiva takole ravnamo: pripravimo modro galico ali bakreno apno in z njim napolnimo sod na škropilnici. Ko je že vse gotovo vlijemo v sod primerno količino strupenega škropiva, nato premešajmo s palico, zaprimo sod in začnimo škropiti. Vlivajmo mirno in mešajmo strupeno škropivo čim dalj od sebe in s proč obrnjenim obrazom. Nikar ne dihajmo in vdihavajmo strupenih škropil. Pazimo, da nerazredčeno škropivo ne pride v dotik s kožo in obleko. Če se nam to pripeti, takoj dobro umijmo zmočeno mesto.

4. Pri škropljenju pazimo, da ne oškropimo mimososednih ljudi in živali. Prav tako pazimo na sosedne kulture in opozorimo sosede na nevarnost. Nikdar ne škropimo proti vetru. Če uporabljamo motoriko z dvema razpršilcema, uporabljamo pri škropljenju s strupenimi škropivi samo enega na daljši cevi. Pazimo, da bosta razpršilca zatesnjena in v dobrem stanju in da bomo imeli tudi dobre visokotlačne cevi.

Travo, ki je prišla v dotik s škropivom, ne uporabljajmo najmanj 14 dni za hrano. Pazimo, da s strupi ne poškopimo sočivja.

5. Vse posode za merjenje in napravljanje škropiva po uporabi temeljito umij s toplo vodo in sodo. Prav tako operimo škropilnico in cevi. Prazne posode, v katerih je bilo sredstvo, ne shranjujmo, ampak jih zakopljimo globoko v zemljo. Neuporabljeno tekočino ne zlivajmo v potoke, da ne zastrupimo rib, ali pa na mesta, kjer bi lahko škodovala ljudem odnosno živalim.

6. Pripravljeno brozgo ne puščajmo nikjer brez nadzorstva, da ne pridejo do nje otroci in živali. Ne shranjujmo zaščitna sredstva, kjer so živila, pijače ali krma in jih imejmo vedno pod ključem, da ne pridejo otrokom v roke. Ne pretakajmo jih v zaprtih prostorih.

7. Če se pri delu ne počutimo dobro, se takoj odstranimo z delovnega mesta.

Slecimo obleko, v kateri smo delali in se umijmo. Če se ne počutimo dobro, kličimo takoj zdravnika, ali pa pojdimo v bolnico. Takojšnja zdravniška pomoč je potrebna, če začnemo bruhati ali nas žene na blato in če se nam zožijo zenice. Inž. Kač M.

O cenah hmelja letnika 1954

Vprašanje cene hmelja je nedvomno najvažnejša stvar v življenju našega hmeljarskega okoliša. Zato so razumljiva številna ugibanja, razne svojevoljne ocene itd. Vendar ni lahka stvar postaviti pravilno ceno. Kaj je treba upoštevati pri določanju vsakoletne cene? Predvsem je treba upoštevati, in zatorej dobro

poznati možnosti plasiranja, na drugi strani pa je treba paziti tudi na to, da s primerno ceno povrnemo stroške pridelovanja, in sicer v primerjavi s cenami vseh ostalih pridelkov našega kmetijstva. Če bi upoštevali le plasiranje na zunanem tržišču, potem bi morala biti letošnja odkupna cena nižja od lanske, ker

rivu, delovne sile, razsvetljave, opreme in amortizacije sušilnice, da bi naj cena sušenju bila naslednja:

a) v primeru, da lastnik sušilnice v lastni režiji izvrši sušenje za 1 škafovega pridelka 10 dinarjev,

b) pri sušenju, kjer lastnik pridelka najame samo sušilnico, vse delo, kurjavo in ostale stroške pa nosi sam, se poravnava samo amortizacija sušilnice, ki bi naj bila za 1 škafovega pridelka 3 din.

Te cene objavljamo zato, da bi služile kot osnova vsem onim hmeljarjem, ki bodo sušili svoj pridelek pri sosedu ali na združni oziroma državni sušilnici.

Hmeljarji, ki nimate svojih sušilnih naprav, zagotovite si pravočasno sušenje, da ne boste z nepotrebним čakanjem pokvarili kvaliteto, ki se letos bolj kot kdaj koli odraža v samih odkupnih cenah.

K. K.

Vso skrb obiranju

Letošnja parola »Vse za kvaliteto« naj preveva slehernega hmeljarja. Zato res ni potrebno znova opozarjati, kako paziti na zlahtno »ročico« pri obiranju in nato pri sušenju in skladiščenju. O tem smo vsako leto mnogo govorili in pisali tik pred obiranjem in tudi v tej številki o tem razpravlja inž. Kač. Želimo pa hmeljarjem pomagati zlasti pri obiranju in ustreči njihovi želji s tem, da bomo v času obiranja na terenu dajali nasvete za obiranje in sušenje, pomagali obiralce navajati k vestnemu obiranju, zraven tega pa bomo s pomočjo strokovnih ekip izvajali kontrolo samega obiranja. S tem bomo pomagali hmeljarjem, da jim obiralci delo v redu izvršijo, njim pa olajšamo skrbi, ki jih bodo v tem času imeli na pretek.

V te ekipe smo določili naslednje tovariše:

- I. ekipa: Vučar Tine, Roš Milutin;
- II. ekipa: Aubrecht Jože, st., inž. Kač Lojze,
- III. ekipa: Smukovec Franc, Lenko Franc;
- IV. ekipa: inž. Kač Miljeva, Aubrecht Jože, ml.

Vsaka ekipa bo v času obiranja krožila na določenem področju. Prav je, da hmeljarji opozorijo obiralce na to kontrolo, ker bodo ekipe pri pregledu zelo stroge in bodo s pooblastilom Hmeljarskega odbora ter Hmeljne komisije, v prid borbe za dober pridelek, kaznovale nevestnega obiralca s prebiranjem ali pa predlagale hmeljarjem, da takšno nevestno delo slabše plačajo.

Torej, hmeljarji, založite vse sile v to, da s skupno pomočjo opravimo vestno in odgovorno nalogo pri obiranju, tako da vam ne bodo prevzemalci ob prodaji zaradi »šekastega«, listja ali drugače slabo obranega blaga, uvrščali pridelek v slabšo vrsto, kot bi sicer lahko bila. Obiralce opremite z malimi vrečicami ali posebnimi košarami za nekvalitetno blago, kot to delajo vsi vestni hmeljarji, saj se bo tudi to blago prodalo, ne bo pa vplivalo pri ocenjevanju na vso količino, ki jo boste pripeljali ob priliki oddaje.

K. K.

O preskrbi in dovozu obiralcev za letošnjo sezono

Lansko leto je bilo pri zbiranju obiralcev nekoliko zmede. V dobri volji, da se bo ublažilo nepotrebno tekanje in iskanje delovnih mest obiralcem, smo objavili, da se naj ti sezonski delavci prijavljajo pri svojih kmetijskih zadrugah in stavljajo na razpolago preko naših kmetijskih zadrug savinjskim hmeljarjem. Toda prišlo je do zelo malega učinka. Zraven tega pa so obiralci verjetno zaradi obilnega pridelka, poostrižve discipline pri obiranju in lovom za najboljša delovna mesta, marsikje hmeljarja v sredi obiranja zapustili in mu s tem povzročili občutno škodo. Škoda je postala še večja, ker je prav zadnje dni občutno napadla peronospora in rdeči pajek, kar je terjalo pospešeno obiranje.

Letos svetujemo, da si vsak hmeljar sam po svoji volji preskrbi in izbere obiralce tam, kjer misli, da bo dobil najboljše delovno silo. Menimo, da iščite ljudi, ki imajo iz preteklih let vsaj malo izkušenj pri obiranju. Vse nove ljudi pa imejte skrbno pod kontrolo, dokler se ne priučijo večine obiranja. Vendar

pa opozarjamo, da si sleherni hmeljar, ki rabi tujo delovno silo, pravočasno preskrbi zadostno število obiralcev, da ne bo nepotrebne tekanja za njimi potem, ko je obiranje na pragu oz. se je že pričelo.

Hmeljarski odbor je tudi letos pravočasno zaprosil za odobritev polovične vožnje obiralcev. Nadejamo se, da bodo vlogo pravočasno rešili. Zato hmeljarji, lahko sporočite že vnaprej obiralcem, da bo popust z vseh železniških postaj LRS in LRH s tem, da bodo pri odhodu na delo nabavili na svoji postaji potrebno listino z vozno karto, na povratku pa se bodo vozili brezplačno ali s polovičnim plačilom, če bo popust odobren samo 25% kot lansko leto. Vsem hmeljarjem bomo preko kmetijskih zadrug pravočasno sporočili o rešitvi za popust takoj, ko prejmemo obvestilo, sicer pa bomo v tem smislu pozvali obiralce preko časopisja in jih o potovanju natančno seznanili, o čemer bodo obveščene tudi vse železniške postaje.

Torej, hmeljarji, vso skrb v teh dneh tudi tej odgovorni nalogi!

K. K.

Ostrožno 19. septembra 1954

Stanje hmeljišč po svetu

Podajamo vam sliko hmeljišč iz Nemčije in Belgije z dne 26. junija.

NEMČIJA:

Hallertau

V mesecu juniju je bilo vreme zelo ugodno za razvoj in rast hmelja. Najvišja temperatura je bila 29,8° C, najnižja pa 7,5° C, dežja je padlo 61 mm. Hmelj je v mesecu juniju dosegel $\frac{2}{3}$ višine žičnice in je pogнал že dovolj stranskih zalistkov.

Hmelj so v juniju drugič prisuli, škropili proti peronospori in odstranili spodnje zalistke.

Rastlina se v rasti dobro razvija in kaže lepo. Škropljenje proti listnim ušem je bilo učinkovito. Peronospora so prvič opazili 22. junija.

Spalt

Vsakovodnemu deževju v prvi tretjini meseca junija je sledilo toplo vreme, tako, da je 20. junija bilo v senci 34° C. Rastlina je pri tej visoki temperaturi dosegla skoraj višino žičnice. Po 20. juniju pa je hmelj v rasti nekoliko zaostal, ker so bile prevelike razlike med dnevno in nočno temperaturo. Ker je pogosto zelo vetrovno, imajo po hmeljiščih dosti dela, da na novo napeljujejo odвите trte. Zaradi ponovnega naleta uši so začeli hmeljišča drugič škropiti proti ušem. Tudi napad rdečega pajka zahteva večjo pozornost in intenzivnejšo zaščito. Rastlina dobro uspeva in vse kaže, da bo pridelek najboljši.

Hersbrucker Gebirge

V mesecu juniju je bila prava letna vročina, saj je dosegla temperatura do 38° C. Posledica velike vročine so bile nevihte, ki so v severnem delu okraja Pegnitz poplavile mnoga hmeljišča. Tudi toča je napravila precej škode. Mnoga hmeljišča so bila pod vodo. Listne uši so se pojavile v takšni množini, da so proti ušem dvakrat, nekateri celo trikrat škropili s systoxom. Ker je pričakovati tudi napad rdečega pajka, škropijo s kombiniranimi škropivi proti ušem, rdečemu pajku in peronospori. Proti peronospori so že dvakrat škropili.

Rastlina je dobro razvita in je dosegla višino žičnice in nastavila močne stranske zalistnike.

Jura

Vreme je bilo za razvoj hmelja zelo ugodno. Nekatera hmeljišča so že dosegla višino žičnic. Razvoj stranskih panog je različen, v nekaterih hmeljiščih so že odstranili spodnje zalistke.

S škropljenjem so uničili napad rdečega pajka in tudi listne uši niso več nevarne. Zaradi ugodnega vremena zaščitno škropijo proti peronospori.

Tettwang

Šele po 21. juniju se je vreme izboljšalo. Do takrat je padlo 84 mm padavin, kar je več kot dovolj za en mesec. Pri visoki temperaturi zadnjih dni, je hmelj dosegel višino žičnic. V dobro preskrbljenih hmeljiščih je odgnal že močne stranske panoge. Nasproti lanskemu letu je hmelj v rasti še vedno v zaostanku.

Škropili so proti ušem, rdeči pajek se ni pojavil. Pač pa je zaradi vlažnega vremena opaziti perospora. Hmeljišča, katera je poškodovala 10. maja toča, so v rasti močno v zaostanku in so dosegla komaj polovico žičnic.

Rottenburg—Herrenberg—Weilderstadt

Temperatura je nižja od dolgoletnega povprečja. Padavine niso velike, vendar zadostne za rast hmelja.

Hmelj je dosegel tri četrtine žičnic, nekateri nasadi pa so na vrhu. Nastavek zalistkov je normalen.

Uši so se dvakrat pojavile, vendar so jih s škropljenjem pravočasno uničili. Proti peronospori prvič škropijo. Splošen videz hmeljišč je zadovoljiv.

Baden

Od zadnjega poročila je hmelj dobro napredoval. Nekaj hmeljišč je doseglo že vrh žičnic. Stranske panoge so se dobro razvile. Spodnje so že odstranjene. Uši so z uspehom uničili s fosferno ali systoxom. Peronospora so opazili samo na prvih stranskih poganjkih. Na splošno imajo hmeljišča dober videz.

Rheinpfalz

V zadnjem času so se hmeljišča zelo popravila. Zgodaj rezani nasadi so dosegli že višino žičnic. Napad uši so preprečili s fosferno. Proti peronospori škropijo preventivno.

BELGIJA:

V drugi polovici meseca junija je postalo topleje. Od 10. junija naprej so imeli v Belgiji mnogo padavin v obliki neviht. Najvišja temperatura je bila do 25° C.

Kljub temu, da se sedaj hmelj lepo razvija, vendar še nekoliko zaostaja za prejšnjimi leti. Kaže pa, da bo zaostalo nadomestil. V dobrih nasadih je dosegel hmelj že $\frac{3}{4}$ višine. Rastline so zdrave, stranskih panog je mnogo in začeli so jih odstranjevati, odnosno krajšati. V mnogih hmeljiščih so kombinirali systox z bakrenim apnom za istočasno borbo proti ušem in peronospori.

Povpraševanje po hmelju ni veliko. Zaključenih je bilo nekaj pogodb, kjer so plačali 252 DM za 50 kg.

PRI NAS...

V začetku meseca julija je kazalo, da bomo dobili pravo poletno vročino. Trije res topli julijski dnevi so povzročili, da je začel zgodno rezan hmelj predčasno nastavlјati cvetne nastavke. Toda z vročino je bilo kmalu pri kraju, prišlo je deževje s hladnimi dnevi, ki je zaustavilo to predčasno pocvitanje. V splošnem lahko trdimo, da vremenske prilike v mesecu juliju niso ugodne za hmeljišča. Hlad in deževje zavirata rast in razvoj, kar se posebno občutno vidi v hmeljiščih, ki so bila poškodovana po toči, ali pa na hmeljiščih, ki rasto na podmočnih tleh.

V splošnem imamo najlepše razvit hmelj v okolici Braslovč, Gomilskega, Podloga, Grušovelj, Trnave, Prekope, Tabora in Levca. V mnogih hmeljiščih na tem področju je hmelj dosegel vrh hmeljevč, ni pa povsod dovolj stranskih panog z močnimi zalistki in zaradi tega ni povsod dovolj cvetnega nastavka. Tako marsikje vidimo bujno hmeljišče, ki pa kljub temu ne bo dalo lanskoletnega pridelka.

Na področju KZ Griže, Šešče, Žalec, Petrovče je hmelj občutno slabše razvit. V glavnem je to posledica poškodb po toči ali stalnega deževja. Še tako skrbna hmeljarjeva roka v takih vremenskih prilikah ni mogla odstraniti hudih posledic toče odnosno poplav.

Kar se tiče obrobni hmeljarskih predelov, so mnoga hmeljišča prav lepa in to zlasti v Šmartnem, Velenju, Šentilju in Šentjanžu, medtem ko je v Dobrni, Vojniku in Škofji vasi zaradi poplav slabše.

Kar se tiče škodljivcev in bolezni, bi lahko povedali naslednje:

V splošnem so do sedaj hmeljišča zdrava in nismo ugotovili kakšnih nevarnih škodljivcev ali bolezni. Pojavili pa so se nekateri manj nevarni škodljivci, ki jih zelo redko opazimo v hmeljiščih. Tako n. pr. so v nekaterih krajih črne gosenice oglodale po nekaj hmeljevkih. To so gosenice dnevnega pavlinčka, ki zelo redko napadejo hmeljišča. Kjer so gosenice pravočasno opazili, so jih z lindanom hitro pregnali.

Drug škodljivec, ki je tudi napadel nekatera hmeljišča, je strigalica, katero zelo redko najdemo v tolikšni meri. Žre listje, ampak samo ponoči, podnevi pa je skrita v razpokah ali za lubjem na hmeljevkah. Kjer je opaziti poškodbe, nastale od grizenja, na listih je dobro škropiti z arzenatom, ki ga primešamo bakrenemu apnu, da škropimo obenem tudi proti peronospori.

Uši so bile letos v hmeljiščih redke. Precejšnje za slugo za to imajo naše zaveznice pikapolonice, ki so se lansko leto močno razmnožile in uničile mnogo uši.

Rdečega pajka še ni bilo opaziti, pač pa se tu in tam vidi peronospora, ki je vdrla v oslABLJENE rast-

line, zlasti na področjih, kjer je bila poplava in toča. Pričakujemo pa močan napad peronospore na storžke, zato le pridno in vestno ter pravočasno škropimo.

Največ poškodb v hmeljiščih smo pravzaprav opazili zaradi nepravilnega gnojenja. V tako mokrih letih pride nepravilno gnojenje močno do izraza. Tako so zlasti močne poškodbe trt v zemlji zaradi previsoke koncentracije umetnih gnojil. Hmeljarji, ki gnoje z dodatnimi gnojili tako, da vso količino potrejejo na vrvi, namesto, da bi jo raztrosili lepo okoli v obliki podkve, mnogokrat uničijo rastlino. Zažgana podzemna stebela ne morejo več prevajati vode, listje ovene, se posuši in rastlina odmre.

Kljub temu, da je obdelava zemlje bila v letošnjem neugodnem vremenu izredno težavna, so hmeljišča v splošnem lepo obdelana.

Posebej moramo omeniti in pohvaliti tiste hmeljarje, katerim je poplava ali toča skoraj uničila hmeljišča, pa so kljub temu vložili mnogo dela in denarja v obdelavo hmelja, da bi rešili, kar se je dalo rešiti.

Lojze Kač

Vso skrb za kvaliteto hmelja

Hitro minevajo tedni in dnevi, ki nas še ločijo od časa, ko bo hmelj dozorel in bomo začeli z obiranjem. Vsak hmeljar s strahom pričakuje ta čas in z veliko nestrpnostjo. Tega ne more razumeti in ne doživeti nihče drug. Razume ga lahko le tisti, ki je vse leto vlagal v proizvodnjo svoje znanje, izkušnje, delo in denarna sredstva. Mnogo lažje je gospodariti takrat, kadar se uspeh dela pokaže v krajšem času — v nekaj mesecih ali tudi polletno. Kjer letno sejemo ali sadimo dva pridelka, tam je tveganje manjše. Če nam slučajno odpove en posevek, imamo lahko še vedno upanje, da bomo izšli pri drugem boljše. Pri hmelju pa ni tako. To je rastlina, ki je stalna in zahteva za svojo rast in dozoretnje skoraj vse leto; rekli bi, da zahteva letno vegetacijsko dobo. Prav zaradi tega je hmeljska proizvodnja za nas hmeljarje silno podobna loteriji. Stavimo, to se pravi hmeljišča obdelujemo in v proizvodnjo mečemo vse, kar je potrebno za čim večji uspeh, za čim večji pridelek. Zato se hmeljarjem res ne smeš in ne moreš čuditi, če pričakujejo uspeh svojega celoletnega prizadevanja deloma z bojznijo, deloma pa tudi z veseljem. Z veseljem zato, ker je pač hmelj naša glavna kultura in ta ga lahko obdrži, lahko pa ga tudi pokoplje, se pravi gospodarsko upropasti. Vse druge kulture, ki jih gojimo, so za nas postranskega pomena. Potrebne so nam, vendar za gospodarski uspeh ali neuspeh niso odločilne.

Prav zaradi tega, ker je hmeljski pridelek za hmeljarja najbolj važen, ga nikakor ne sme omalovaževati. To se pravi, da mora obiranju, sušenju in pravilno posvetiti vso skrb in vso odgovornost.

Kakor smo že rekli, od pravila, to je od pravilnega obiranja, sušenja in vskladiščenja, je odvisno ali mu bo poplačan oz. povrnjen njegov trud in vsi izdatki, ki jih je imel med letom. Večina naših hmeljarjev to dobro ve in razume. So dovolj prisebni, da nočejo tvegati zadnjih nekaj tednov, ki jim lahko povrnejo stroške ali pa jim več ali manj uničijo celoletno delo. Mislijo, tehtajo in štejejo dneve, kdaj bodo začeli obirati, da ne bo prehitro in ne prepozno. Gledajo, da bodo imeli sušilnice v redu pripravljene, prostore za vskladiščenje pa prirejene tako, da se jim hmelj ne

bo mogel kvariti. Skušali bodo dobiti zveste obiralce, kajti tudi od njih je odvisno, kakšen bo pridelek po kakovosti in deloma tudi po količini. Do njih bodo imeli pravilen odnos, dali jim bodo primerno hrano in prenočišče. Po drugi strani pa bodo od njih zahtevali pravilno obiranje. Vsak hmeljar mora biti do obiralcev primerno strog. Tukaj ne sme biti popuščanja. Gospodar položaja mora biti vedno hmeljar in ne obiralec. Kdor popusti, bo popustil v svojo škodo in s tem tudi v škodo skupnosti. Pri pridelku nam sicer gre za količino, za čim večji pridelek, še v večji meri pa nam gre za kakovost ali kakor tudi pravimo, za kvaliteto. Boljše blago je po eni strani boljše plačano, po drugi strani pa je naša skupna težnja, da bomo lahko naše blago tudi lažje in bolje prodali. Na svetovnem trgu kupijo tam, kjer je boljše in cenejše blago. Tega se naj zaveda vsak naš hmeljar. V trgovini pa še nikoli ni bilo in nikoli ne bo ljubezni, temveč samo račun. Mi pa vemo, da je zaenkrat hmeljarstvo naša glavna kmetijska panoga in je ne moremo opustiti kar tako. Z vsako kulturo je lažje, pa naj bo to žito, krompir ali fižol. To leto ga prideluješ, drugo leto pa ga lahko opustiš in napraviš presledek enega ali več let, brez večje škode. Tega pri hmeljarjenju ni. Ne samo, da imamo vložena v hmeljarstvu velika investicijska sredstva, to je sušilnice, hmeljevke, hmeljske nasade in druge pripomočke. Te stvari pa morajo biti izkoriščene oz. izrabljene, pravimo tudi amortizirane. Drugače imamo škodo in seveda tudi izgubo.

Večina hmeljarjev omenjene stvari dobro razume in vloži v hmeljski sezoni ves trud v to, da iztrga naravi vse, kar je ustvarila. Poleg tega pa s pridelkom tudi tako ravna, da dobi blago, ki je najboljše kakovosti.

Žal pa nekateri hmeljarji ne delajo tako. Nekateri so prepovršni in tudi prelahkomiselni. Bili so že razočarani pri prevzemu, vendar jih še ni izučilo. Najštejmo njihove napake, razume se, v njihovo korist.

Prvič so pri obiranju oz. pri obiralcih preveč popustljivi. Morda so tudi predobri, kar jih seveda tudi mnogo stane, pa čeprav se tega slučajno ne zavedajo. In prav zaradi tega se takšnim hmeljarjem pridelek delno kviri že v hmeljišču, kjer nastopa prva izguba.

Drugič je izredne važnosti sušenje hmelja. Hmelj je treba pravilno posušiti, da ne bo izgubil na svoji zunanji obliki, barvi in kakovosti. To je odvisno od dobre sušilnice, ki hmelj suši tako, da ga ne žge in tudi ne pari. Z drugo besedo bi rekli, da se ne sme sušiti pri preveliki temperaturi, nikakor pa tudi ne tako, da ni dovoljnega odvoda pare, ki se ustvarja pri sušenju. Za pravilen odvod zraka oz. pare pa so važni dušniki in strešni zračniki. Vsak hmeljar namreč dobro ve, da lahko na sušilnici obdrži hmelj pri kvaliteti, ki jo je imel še neobran. Lahko pa ga tudi pokvari in ga s tem razvrednoti. Na ta način napravi iz dobrega slabo blago in tako zmanjša njegovo pravo vrednost.

Vsa manipulacija, rekli bi premetavanje, stresanje in druga podobna opravila, naj bi bila preiščljena, ker drugače se hmelj v svežem stanju oguli in drobi. Še bolj pa moramo biti previdni pri suhem hmelju. Vsaka neprevidnost in površnost se nam maščuje — hmelj se kvari in izgublja na kakovosti.

Vsekakor je potrebno, da na tem mestu obravnavamo še sušenje pri tistih hmeljarjih, ki nimajo svoje delovne sile in se morajo posluževati drugih ljudi. Pri sušenju je treba biti sposoben in več tega kočljivega dela. Zaradi tega ne bi smel noben hmeljar sušenja zaupati neveščemu človeku. Ni treba, da bi se ozirali na primere iz prejšnjih let. Že samo iz lanskega leta smo jih imeli toliko, da so dovoljno svarilo. Pridelali so lep hmelj, mesposobni sušiči pa so jim ga pokvarili tako, da so dosegli tretjo in četrto vrsto. Za vse takšne hmeljarje je bila to katastrofa, kajti prejemi za hmelj so bili tako pičli, da niso še zdaleč krili pridelovalnih stroškov. Vse njihovo tarnanje je bilo zaman. Napravili so napačo, ki naj se jo v bodoče za vedno izognejo.

Ne bi hotel v tem članku razpravljati o sušenju hmelja. Zdi pa se mi vredno zapisati o njem le nekaj stavkov. Nikakor ne sme motiti naših hmeljarjev samozadovoljstvo, da je hmelj obrán. Ne! To je šele začetek spravi pridelka. Hmelju posvečajmo vso potrebno pozornost do kraja, se pravi, do odvoza oz. do prodaje. Do takrat je hmelj naš in smo za njega odgovorni. Pošteno se bomo lahko oddahnili šele potem, ko ga bomo oddali.

Imamo različne sušilnice in različne sušiče. Dober sušič bi moral predvsem poznati sušilnico, na kateri suši. Rekli bi, koliko zmore sušilnica toplote, ali suši enakomerno, ali ne vpliva na sušenje veter, ko so nekatere lese prej oz. pozneje suhe. Takšnih sušilnic je

precej in prav te zapeljujejo neveščje sušiče, da hmelja ne posušijo dovolj. Pri večji temperaturi je hmelj navidezno zelo suh, v resnici pa so suhi le krovni listi kobul, drugače pa je v sredini še svež. In prav to premeti sušiče, da ga prehitro ocenijo za suhega in ga stresejo. Kdor ima vajeno uho, ga že pri tem delu padec hmelja iz les opozori, ali je dovolj oz. premalo suh.

Naj bi bilo za sedaj o tem dovolj. Le eno stvar naj še omenim oz. opozorim. Sušenju hmelja je treba posvečati vso pozornost. Komur ga sušijo drugi, jih je treba brezpogojno nadzirati. Takšni hmeljarji naj ne pustijo vnevar skoraj zadnjega dela, ki je odločilnega pomena. Če kje, mora biti vsak hmeljar prav pri delu s hmeljem do svojih sodelavcev strog in zahteven. Tučaj ne sme biti ne zamere in ne popuščanja. Gre namreč za kakovost blaga in istočasno za hmeljarjev glavni dohodek, iz katerega bo črpal sredstva za svoje lastne in druge obveznosti.

Drugo, kar naj bi še na tem mestu obravnavali, je vskladiščenje hmelja. Posušenega je treba spravljati v takšne prostore, ki so za to primerni. Veliko blaga se nam pokvari vsako leto prav zato, ker so nekateri v tem oziru prepovršni. Hmelj je zelo občutljiv. Čeprav ga je skoraj sama smola, je kljub temu izredno dovzeten za vlago, ki ga lahko tudi pokvari in mu tako zmanjša njegovo vrednost. Marsikateri hmeljar je že preizkusil take primere, zato jih je treba še opozoriti na čim večjo previdnost. Niti v razsutem stanju, niti pobasanega v vreče, ga ne shranjujmo v takšnih prostorih, kjer bi lahko prišla do njega prevelika vlaga, pa naj bo to zračna ali pa celo vlaga, ki prihaja iz hlevov, svinjakov in drugih podobnih prostorov. Zelo nevarna je tudi vlaga tal, pa četudi je prostor pod streho.

Če ponovimo vsa prednja izvajanja v kratkem, bomo napravili tale zaključek: hmeljarji mo popolnoma odvisni od hmeljskega pridelka oz. od njegovega izkupička. Od tega vsi živimo in od njega moramo tudi dajati svoj prispevek skupnosti. Zaradi tega bomo letos posvetili največjo skrb kakovosti hmelja. Cene, ki so jih določili za odkup, niso sicer primerne in ne bodo povrnila naših proizvodnih stroškov, vendar v tem položaju vidimo, da bomo za kvalitetno blago dobili še kolikor toliko, za manjvrednega pa zelo malo, rekli bi, skoraj nič. Prav zaradi tega posvetimo vso skrb pravilnemu obiranju, sušenju in spravi hmelja, da si bomo čim več povrnilo za svoj vložen trud.

Ivan Kronovšek

S potovanja po Belgiji

Na povabilo neke ameriške tvrdke sva z direktorjem HMEZAD tov. Bobovnikom potovala konec junija v Belgijo zaradi razgovorov in predpriprav v zvezi s prodajo našega hmelja pridelka l. 1954. Ob tej priliki sva si ogledala hmeljske nasade in obiskala vse naše belgijske odjemalce.

G. Dierickx, predsednik Združenja hmeljarskih trgovcev Belgije, naju je povabil tudi na ogled poizkusnih nasadov. Ta poskusna postaja se nahaja v bližini Alost. Vzdržujejo jo belgijske pivovarne. V hmeljišču poskusne postaje, ki meri ca. 5 ha, gojijo in preizkušajo vse vrste evropskih hmeljev z namenom, da si pridelajo rastlino, ki bo najbolj donosna in odporna proti boleznem ter da bo dajala najboljše blago belgijskim pivovarnam. Po dosedanjih poizkusih so

dosegli najboljši uspeh z hallertauskimi sadikami. Gojijo pa tudi nekaj sadik našega savinjskega goldinga, ki pa, po izjavi vodje preizkusnih nasadov, rodi sicer normalen pridelek, kobule so lepo zelene, pravilne oblike, toda pivovarniška vrednost po analizah od leta do leta pada, tako da gojitev tega hmelja ne pride v poštev.

Zelo zanimivo je pridobivanje sadik v večjih količinah. V ta namen imajo primerno stekleno stavbo (rastlinjak) s centralno kurjavo in vodovodom. Pred obiranjem si zaznamujejo rastlino, ki je najbolj zdrava, polna enakomernih storžkov, torej najboljša. Naslednje leto režejo od take rastline vse stranske poganjke na tako imenovane »ključe«, ki jih nato zasadijo v rastlinjak ter jih z enakomerno toploto in

vlago gojijo tako, da so v enem letu že primerne za saditev. Na ta način pridobe letno iz ene rastline po 100 do 150 sadik.

Na tej poizkusni postaji preizkušajo tudi razna umetna gnojila in razne preparate za škropljenje proti boleznim.

Belgija ima dva hmeljska okoliša. Najstarejši je Alost, ki je imel pred prvo svetovno vojno mnogo več površin pod hmeljem. Danes znaša zasajena površina 235 ha, na katerih pridelajo 8900 centov (cent po 50 kg) hmelja. Ta hmelj je po pivovarniški vrednosti slabši od našega, vendar spada med žlahtne hmelje. Drugi okoliš je Poperinghe s ca. 450 ha in letnim pridelkom 18.600 centov. Ta hmelj je slabe kvalitete, z grobimi storžki in vsebuje tudi zrnje. Belgijski strokovnjaki se mnogo trudijo, da bi izboljšali kvaliteto, kar jim je delno že tudi uspelo.

Skupno pridelava Belgija, kot smo videli, 27.500 centov po 50 kg hmelja. Pivovarniška industrija pa potrebuje letno 45.500 centov. Iz tega je razvidno, da mora Belgija še vedno uvažati 18.000 centov hmelja letno.

Producenti v okolici Alostia so pred nekaj leti gojili hmelj še na hmeljevkah, danes pa je večina nasadov že na žičnicah, ki so precej primitivne. Po trditvah belgijskih producentov je donos hmelja na žičnicah precej višji od pridelka na hmeljevkah. Žičnice so napravljene na podoben način, kakor v Bački, kar je v tem listu že opisal tov. Kač Karel in se zato pri tej stvari ne bom zadrževal.

Za nas kot trgovce so bili predvsem važni trgovski momenti, pogoji za izvoz, zahteve trgovcev itd. Zato si oglejmo to stran.

Belgija uvažata, kakor omenjeno, ca. 18.000 centov hmelja letno. Največ hmelja uvozi iz Nemčije, nato iz Češkoslovaške in končno tudi iz naše države. Do leta 1952 smo izvažali povprečno vsako leto od 80 do 150 ton. V letu 1953 smo izvozili v Belgijo samo 55 ton hmelja. Kje so vzroki, da je izvoz v Belgijo nenadoma

tako padel? Precej krivde je v tem, da že 2 leti nismo obiskali tega področja, misleč, da so ostale zahteve kupcev pač iste. Ob našem letošnjem obisku pa smo lahko ugotovili, da star pregovor »svet se spreminja« tudi za belgijske kupce drži. Kaj se je spremenilo pri belgijskih kupcih? Na kratko rečeno: **okus in zahteve**. V prejšnjih letih so belgijski kupci kupovali naše blago večina slabših barv — glavno je bilo, da je imel hmelj visoko pivovarniško vrednost. Toda konkurenčnost v pivovarništvu je tudi belgijske pivovaritelje privedla do tega, da so začeli tudi oni iskati hmelje zelene ali pa vsaj težke, gladko rumene barve. Njihovo pivo je poznano svetlo pivo in se zato njihove zahteve ravnaajo po tem. Poznano je, da smo lansko leto imeli mi razmeroma zelo majhen odstotek boljšega hmelja in še ta je bil že vnaprej rezerviran za ZDA ter tako naše podjetje ni moglo ustreči **novim zahtevam** belgijskega trga. Od tod tudi lanskeletni rezultat naše prodaje v Belgijo.

Iz vsake izkušnje pa se lahko človek tudi nekaj nauči! Vprašali se bomo kaj? Odgovor je enostaven, čeprav za našega hmeljarja ne vedno lahko izvedljiv — **kvaliteta in barva**. Vidimo torej, da so možnosti za prodajo našega hmelja — vkljub ostri konkurenci nemškega hmelja še vedno zelo široke, in ob današnjih pogojih na svetovnem hmeljskem tržišču, celo razmeroma ugodne, vendar samo ob pogoju, da bomo lahko nudili kupcem res prvovrstno blago. Jaz bi rekel, naj bo »zlata savinjska rožca« rajši lepo zelene barve in ne zlate, kajti le s takim blagom se nam ni treba bati za ugoden plama na tržišču.

Zaradi takšnih zahtev imozemskih kupcev bo moralo tudi naše podjetje zaostri kriterij pri sprejemanju hmelja. Zato svetujem hmeljarjem, da s pravočasnim škropljenjem, s pravilnim obiranjem in sušenjem ter ostalimi deli do prodaje hmelja našemu podjetju pomagajo obdržati ugled, ki ga uživa savinjsko hmeljarstvo v svetu.

Aubreht Jože

VI. hmeljarska razstava

Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu bo skupno s Hmeljarskim odborom v Žalcu priredila konec septembra t. l. razstavo hmeljskih vzorcev pridelovalcev hmelja, kateri bodo prijavi, oziroma razstavili svoje vzorce. V ta namen prilagamo tej številki »Hmeljarja« prijave za razstavo hmeljskih vzorcev, katere naj hmeljarji točno izpolnijo in pošljejo do 31. avgusta t. l. Na poznejše prijave se ne bomo mogli ozirati, ker je rok za pripravo razstave kratek.

PRIJAVE HMELJA

Opominu za prijavo hmeljskih nasadov, objavljenem v »Hmeljarju«, št. 6/54, se še do danes posamezni hmeljarji niso odzvali. Da navedemo nekaj KZ, od katerih manjka največ prijav:

KZ Braslovče . . .	4
KZ Gomilsko . . .	4
KZ Gotovlje . . .	11
KZ Ljubečna . . .	32

KZ Petrovče . . .	10
KZ Prebold . . .	12
KZ Šešče . . .	6
KZ Tabor . . .	11
KZ Vransko . . .	18
KZ Žalec . . .	30
KZ Šempeter . . .	4
KZ Škofja vas . . .	9
KZ Šentjanž . . .	9
KZ Šmartno v R. d.	6
KZ Velenje . . .	4
KZ Šentandraž . . .	3
KZ Vojnik . . .	3
KZ Trnava . . .	2
KZ Gorenje . . .	2
KZ Družmirje . . .	2
KZ Celje-mesto . . .	7

Še enkrat pozivamo hmeljarje, naj prijavijo hmeljske nasade, kar je le v njihov prid.

Hmeljna komisija za Slovenijo

Kako je z nadaljevanjem regulacije Ložnice?

Že smo mislili, da bodo pri regulaciji Ložnice to leto vsi načrti padli v vodo. Vse od začetka leta smo se trudili, da bi dobili večja investicijska sredstva, česar pa nismo mogli doseči. Vzrokov za to je več. Naj omenimo samo enega, ki je verjetno glavni, in sicer, da lanskoletna trgovina s hmeljem ni dala tistega, kar se je pričakovalo. To so občutili tudi hmeljarji, saj so cene pridelku bile skromne v primerjavi s proizvodnimi stroški. Zato tudi nismo mogli pričakovati kakšnih sredstev, ki bi služila za nadaljevanje započetih del pri regulaciji. Na podlagi tega je nastal velik problem, od kod dobiti sredstva za nadaljevanje regulacije Ložnice, ki je vezana, kot ostale slične investicije, na občutne izdatke.

Vsa dela za dovršitev regulacije Ložnice in njenih pritokov so cenjena na ca. 500 milijonov dinarjev. Računamo, če bodo prihodnje leto zadostna sredstva na razpolago, da bomo regulacijo v glavnem dokončali v letu 1956.

Ko se je začel v praksi izvajati nov kreditni sistem, je Okrajni ljudski odbor Celje odločil, da za nadaljevanje regulacije Ložnice najame kredit v višini 50 milijonov dinarjev. Očividno pa smo zaradi prepočasnega dotoka teh sredstev na rešitev vloge Okraja čakali skoraj 5 mesece. Šele pred kratkim pa smo prejeli obvestilo, da nam je od zaprosenih 50 milijonov za letos odobreno 40 milijonov dinarjev. Nekako ob istem času pa nas je razveselila vest, da nam je, sicer na račun letošnje prodaje hmelja, danih na razpolago nadaljnjih 40 milijonov dinarjev, skupno torej 80 milijonov, ki jih lahko, če nam bo služilo vreme, to leto v celoti investiramo. V nasprotnem pa bodo preostala sredstva prišla v poštev za izvajanje programa v prihodnjem letu.

Hmeljarski odbor je te dni, s pomočjo za to postavljene komisije, pregledal celotno gradilišče in odobril letošnji program, ki obsega naslednja dela:

1. Ureditev poslopja in delne regulacije struge na obeh straneh podslapja pri Joštovem mlinu v Medlogu 10,900.000 din
2. Dovršitev del na odseku od Joštovega mlina do Arje vasi 4,500.000 din
3. Gradnja pragov na Ložnici in Pirešici:
 - a) prag pri sotoč. Ložnice in Pirešice 3,200.000 din
 - b) prag pri izlivu Vršce v Ložnico 2,800.000 din
 - c) prag pri Arji vasi pri prehodu iz enega v drugi profil 2,900.000 din
 - d) prag na Pirešici pri sotočju . . . 1,600.000 din
 - e) prag pred Dimčevim mlinom . . . 1,600.000 din

4. Podaljšek regulacije na Pirešici do Dimčevega mlina 4,000.000 din
 5. Dokončna dela na raztežilniku na Polzeli, naprava ograj in tlaka na mostovih 1,800.000 din
 6. Sondaža terena za pregrado v Založah 500.000 din
 7. Nadaljevanje regulacije Ložnice od izliva Vršce do Gotovelj s potrebnimi mostovi 41,400.000 din
 8. Povrnitev odškodnin na zemljiščih 2,000.000 din
 9. Nabava idejnih in glavnih projektov po pogodbi s »Projekt-nizke gradnje« v Ljubljani — skupaj . . . 2,800.000 din
-
- Skupaj . . . 80,000.000 din

Za nadaljevanje regulacijskih del moramo naročiti projekte, ki so označeni zgoraj pod točko 9 in obsegajo:

1. Idejni projekt za celotno regulacijo in melioracijo področja Ložnice.
 2. Glavni projekt za regulacijo Ložnice od Zg. Ložnice do bivše Keramične tovarne v Gotovljah.
 3. Glavni projekt za regulacijo Ložnice od bivše Keramične tovarne v Gotovljah do sotočja Trnavce in Ložnice do trafo-postaje, s potrebnimi terenskimi meritvami.
 4. Glavni projekt za regulacijo Pirešice od Dimčevega mlina v Medlogu do mostu na cesti Arja vas — Zalag ter projekt za gradnjo odvodnega jarka do Sp. Pirešice s terenskimi meritvami.
 5. Glavni projekt za detaljno melioracijo področja na levem bregu Ložnice med cesto Gotovlje—Sv. Jerdert in cesto Gotovlje—bivša Keramična tovarna, s terenskimi meritvami.
 6. Izdelava projekta za gradnjo mostu na Sp. Ložnici.
 7. Hidrološka raziskava podtalnice Sp. Savinjske doline (področje Ložnice) z meritvami in obdelavo podatkov. Pri tem je mišljeno doslej obravnavano področje Celje—Polzela, severno od Savinje.
- Smatramo, da je prednji program zelo obširen, zlasti, ker smo z letošnjimi deli pozno začeli. Če nam bo vreme vsaj delno služilo v drugi polovici tega leta, računamo, da bomo kljub zakasnitvi, prednji program v glavnem to leto izvršili. Hmeljarski odbor, kot investitor, bo budno spremljal gradnjo, poziva pa zainteresirano občinstvo, da nam morebitne napake pri izvajanju del pravočasno javlja, da tako s skupno pomočjo prispevamo h kvalitetni izdelavi tega zelo važnega objekta za Savinjsko dolino. K. K.

Zasedanje znanstvene komisije evropskega biroja za hmeljarstvo v Zdravilišču Dobrna

Četrto zasedanje »Znanstvene komisije evropskega biroja za hmeljarstvo« je bilo v Dobrni v dneh od 22. do 25. julija pod predsedstvom tov. inž. Petrička, sodelavca v Inštitutu za hmeljarstvo v Žalcu.

Navzoči so bili naslednji člani:

H. Darling, Anglija; F. Gouin, Francija; F. Hoed, Belgija; J. Hoed, Belgija; A. Kač, Jugoslavija; G. Me-

neret, Francija; J. Petriček, Jugoslavija; F. Thompson, Anglija; F. Zattler, Nemčija.

Opravičeno je izostal g. W. Linke, nadalje so bili odsotni zastopniki Španije (V. Rigomez in I. Carmona). Namesto g. A. H. Burgessa, Anglija, ki je stopil v pokoj, je vstopil kot novi član komisije g. H. Darling.

Predsednik ZNANSTVENE KOMISIJE tovariš inž. Petriček Janko je pozdravil vse navzoče. Temu je sle-

dila dobrodošlica predsednika Hmeljarskega odbora tovariša Jelovška.

Za tem so precej obširno obravnavali razna organizacijska vprašanja, ki so pa internega pomena za člane komisije. Med drugim je bilo omenjeno, da sta se udeležila zasedanja v Lyttel Hallu-Nutfield, Anglija g. Meneret iz Francije in inž. Petriček iz Jugoslavije, in sicer na povabilo Evropske pivovarniške zveze (European Brewery Convention). Na tem »Hop Colloquiumu« so govorili samo o kemizmu in kemičnih sestavinah hmeljskega storžka ter o novih analitskih metodah. Poudarjali so skupno delo med znanstvenimi komisijami »Evropske pivovarniške zveze« in našo Znanstveno komisijo.

Med zasedanjem so bila razna predavanja. Govorili so: F. Gouin, Francija; J. Hoed, Belgija; G. Meneret, Francija; J. Petriček, Jugoslavija; F. Thompson, Anglija; F. Zattler, Nemčija.

Vsem predavanjem, katera so spremljale skioptične slike, so sledile živahne debate.

Najprej je govoril g. F. Thompson (Anglija) o preskrbi hmeljske rastline z mineralnimi gnojili (The Nutrition of the Hop Plant) in boleznih, ki nastopajo zaradi pomanjkanja hranilnih snovi. Tipične simptome teh bolezni so nazorno pokazale projekcije barvnih diapozitivov. Predavatelj je posebno poudarjal važnost preskrbe tal s humusom. Pomanjkanje humusa je povzročilo uničenje mehanične strukture tal — ker je v Angliji vsakoletno gnojenje s hlevskim gnojem nerentabilno, so pristopili k novemu načinu humoznega gnojenja. Za sedaj se je najbolj obneslo, da posejejo hmeljnike s travo (Phleum — lisičji rep in s Trifolium — detelja). To predavanje so spremljale barvne skioptične slike.

V prihodnjem predavanju je govoril g. Meneret o obliki krovnih listov pri kultiviranem hmelju. Predavatelj je najprej botanično opisal hmeljski storžek in metode dela za določevanje razmerja med dolžino in širino krovnih listov hmelja na postaji v Dijonu. Ta dela so bila izvršena v letih 1946—1950. Poudarjal je enakost vrednosti razmerja, dolžina — širina krovnih listov z onimi, ki jih je objavil Wagner leta 1905 o evropskem hmelju. Krivulje kažejo oba tipa: **hmelji z ozkimi in hmelji s širokimi krovnimi listi**. Na tej podlagi razdeli predavatelj krovne liste v: 1. podolgovate ozke, 2. v široke okrogle, 3. v srednjo grupo.

Razmerje dolžina : širina pa se smatra lahko samo kot dodatni znak za sorto. V mnogih primerih pa lahko služi to razmerje kot dodatni spoznavalni znak za **presajo hmelja v trgovini**.

V naslednjem predavanju je g. F. Gouin razpravljal o proseni veši (Hepialus). Predavatelj je najprej opisal anatomske posebnosti teh metuljev in njih gosenic ter je dal podatke kje se Hepialus geografsko širi, nato pa je podal biološke podatke o metuljih in gosenicah. Poudarjal je način njegovega življenja pod zemljo, kakor tudi način prehrane, ki sestoji iz korenin raznih rastlin. Iz biologije teh škodljivcev lahko sklepamo o načinu zatiranja. (Hmeljišča brez plevla).

Kemično zatiranje tega škodljivca je možno samo z desinfekcijo tal.

F. Hoed in J. Hoed sta govorila o absorpciji hranilnih snovi pri hmelju (Absorption des elements nutritifs par le houblon).

Podala sta kratek pregled o absorpciji osnovnih hranilnih snovi — dušika, fosforja in kalija po hmelju na podlagi raziskovalnih del profesorjev J. Bonneta in R. Coppensa iz Državnega Inštituta za agronomijo v Gemblouxu (Belgija). Rezultati kažejo, da je absorpcija teh hranilnih snovi različna pri različnih sortah in različni starosti hmelja.

F. Zattler (Nemčija) je govoril o predčasnem odrezanju hmeljike z ozirom na donos in kvaliteto. Predavatelj je prišel po nekajletnih opazovanjih do zaključka, da je škoda najmanjša, ako se odreže hmeljika takoj pri obiranju v višini treh metrov. Vsekakor pa znašajo izgube na donosu ca. 10%.

To predavanje so spremljali zanimivi barvni diapozitivi in grafikoni. Po sklepu zasedanja Znanstvene komisije v letu 1952 je bila sprejeta začasna standardna metoda o ročnem bonitiranju hmelja, h kateri je g. F. Zattler predlagal še naslednje spremembe: Za ocenjevanje arome ostane predvideno število točk (1—30). Dosedanja razdelitev arome v dve različni lastnosti = finoča 1—20 točk in jakost 1—10 točk se naj opusti, da se na ta način olajša praktična uporaba standardne metode pri razstavah.

J. Petriček (Jugoslavija) je referiral o vsebini predavanj, ki so bila podana ob priliki »Hmeljskega kolokvija« (Hop Colloquium) v Lyttel Hallu v Nutfieldu (Anglija) v dneh 19. in 20. maja 1954. Predavatelj je govoril o novih, nedavno odkritih kemičnih sestavinah hmelja, nadalje o spremembah hmeljskih sestavin, kakor tudi o analizi in pivovarniški vrednosti hmelja.

Znanstvena komisija je nadalje sklenila izdelati listo strokovnih izrazov, ki se tičejo hmelja in njegove kulture, v vseh 4 jezikih, torej v jezikih vseh v Evropskem biroju za hmeljarstvo včlanjenih držav (Anglija, Belgija, Francija, Jugoslavija, Nemčija), da bi se na ta način izboljšalo medsebojno sporazumevanje.

Med zasedanjem so si člani Znanstvene komisije ogledali razna hmeljišča v Savinjski dolini, Inštitut za hmeljarstvo in hmeljarne.

Možnost za medsebojne strokovne razgovore je našla velik odmev med člani komisije, ki so to priliko temeljito izkoristili.

Nadaljnji sklep je bil naslednji: prihodnje zasedanje Znanstvene komisije bo v Angliji. Za novega predsednika je bil soglasno izvoljen g. F. Thompson (Anglija). Predavanja za prihodnje zasedanje je treba javiti med letom predsedniku Znanstvene komisije.

Pred koncem zasedanja Znanstvene komisije se je tov. inž. Petriček zahvalil vsem inozemskim gostom za njihovo sodelovanje med diskusijo znanstvenih del. Želel jim je srečen povratek in je izrazil upanje, da jih bo videl vse pri zasedanju v Angliji prihodnje leto 1955.

Inž. J. Petriček

Hmeljarska šola tudi med počitnicami ni prazna

Konec meseca junija smo zaključili prvo leto Hmeljarske šole. Čaka nas še eno leto, ki pa bo verjetno bolj lahko, kakor je bilo prvo. Tudi stari pregovor pravi, da je začetek vedno težak in to je bilo tudi v našem primeru delno res.

Ob zaključku smo prejeli spričevala kot odraz našega truda. Glede na pomanjkljivo predizobrazbo, je bil celoten uspeh kar zadovoljiv.

Med počitnicami pa šola ni prazna. V šoli se nahajajo učenci, ki so na praksi. Določene so bile tri sku-

pine, tako da je vsak mesec na praksi povprečno po 7 učencev. Praksa v teh poletnih mesecih nam seveda ni bila preveč pri srcu, kajti skoraj vsak učenec težko ostane mesec dni z doma prav v času, ko je doma največ dela, posebno pa v mesecu avgustu, ko se prične obiranje hmelja. Učenci, ki obiskujejo hmeljarsko šolo, so večinoma določeni za naslednike na domačem posestvu in je razumljivo, da so tudi za dom glavna delovna sila. Po drugi strani pa nam je popolnoma jasno, da ni nobene kmetijske šole brez mesečne prakse ter smo se jo zato vkljub težavam doma radi udeležili.

Šolsko leto nam je hitro poteklo. Kako ne? Življenje v tej šoli med 22 učenci, dobrimi tovariši, je bilo lepo. Marsikateremu je dolgčas po sošolcih in po prijateljih. Zelo smo se navadili skupnega življenja.

V jeseni, ko prične drugo šolsko leto, pa se bomo zopet zbrali, da bomo skupno nadaljevali z delom, ki nas še čaka. Ob zaključku šolskega leta smo napravili tudi izlet, ki bo ostal nam vsem nepozaben. Bili smo na potovanju 9 dni po Slavoniji in Srbiji in mnogokaj smo videli. Imeli pa smo tudi srečo, saj smo potovali v lepem vremenu.

Med počitnicami želimo vsi učenci mnogo razvedrila našim predavateljem in se jim še enkrat zahvaljujemo za trud, ki so ga vložili za naš napredek.

Vsem součencem želim mnogo uspeha na praksi na državnem posestvu, pri delu doma ali kjerkoli drugod. Posebno pa še želim mnogo razvedrila in zabave tovarišem Tonetu Dobniku iz Letuša, Lojzetu Likebu iz Založ in Ocepku iz Št. Ilja.

Uratnik Janko

Kaj si je treba zapomniti?

Opozorilo hmeljarjem in obiralcem hmelja

1. Z obiranjem hmelja pričnite, ko bo hmelj zrel, kar bo to leto verjetno kasneje kot prejšnja leta. Prezgodnje obiranje zelo kvari kvaliteto, nezrelo blago je lahko, obledelo zeleno, brez leska.

2. Ko je hmelj res zrel, pohitite z obiranjem, da storžki (kobule) ne prezoriijo in izgubijo svojo značilno hmeljsko zeleno barvo.

3. Hmeljarji, opozorite obiralce na lepo obiranje. Po možnosti naj ima vsaka kobula pol do 1 cm dolg pecelj. Predpisi za kvalitetno obiranje določajo, da smejo biti največ po tri kobule na skupni vejici.

4. Hmelj se ne sme smukati in mužiti, da bi ostale na panogah kapice.

5. Obrani hmelj mora biti brez listja in vejic.

6. Ako obiralec ne obira po navodilih hmeljarja, ima ta pravico zahtevati od obiralca, da ga ponovno prebere. Če tega ne stori, mu lahko za ponovno prebiranje odtegne pol škafa.

7. Rjav hmelj oberite posebej, da ne pokvari v barvi zelenega, da ne bo prišel ves hmelj v nižjo vrsto in s tem občutno nižjo ceno.

8. Obiralci, ravnejte lepo z obranim hmeljem. Imejte polne vreče v senci, da se hmelj ne bo paril.

9. Hmeljarji, sušite hmelj pri pravilni temperaturi. Toplota pod srednjo lesno ne sme presegati 45° C, sicer se lupulin zažge. Pri pravilno suhem hmelju se morajo vsi močnejši peclji dobro lomiti, vretenca pri večjih kobulah pa morajo biti popolnoma uvela. Pri srednjih kobulah se naj vretenca slabo lomijo, biti morajo krhka in brez znakov kakšne vlage. Pri malih kobulah pa se morajo vretenca dobro lomiti.

10. Ne premetayajte suhega hmelja, da ga ne zdrobite. Šele ko odvolgne, ga spravite z manjših kupov na večjega.

11. Če opazite, da je kakšna lesa hmelja slučajno premalo suha, ga ne mešajte z ostalim hmeljem. Razgrnite ga na tanko po podu, da se dosuši.

12. Shramba za hmelj naj bo suha, zračna in zatemnjena. Ne imejte v bližini gnoja ali drugih pridelkov, ki lahko z izparevanjem pokvarijo kvaliteto hmelja.

13. Po potrebi previlajte suh hmelj večkrat, da se prezrači. Pri tem boste opazili eventualne okvare, ki se naj izločijo.

14. Pred obiranjem si zaznamujte najlepše in najboljše rastline in od teh jemljite sadike za nov nasad.

Znižana vožnja za obiralce

Med tiskom našega časopisa smo prejeli od Hmeljarskega odbora OZZ v Žalcu naslednje obvestilo:

Od Glavne direkcije JDŽ Beograd pod štev. 350-131-54 z dne 28. julija t. l. je odobren za obiralce hmelja 25% popust po železnici z vseh železniških postaj LRS in NRH od 10. avg. do 15. sept. 1954.

Pri odhodu na delo naj si obiralci nabavijo celo vozno karto in obrazec K-13, katerega naj izpolnijo in dajo potrditi na vstopni postaji. Karto in obrazec naj čuvajo in pri povratku dajo potrditi na Hmeljarski odbor Žalec ali pa Hmeljarski odbor Kmetijske zadruga ter na podlagi potrjene legitimacije K-13 kupijo polovično karto za povratek domov.